

Beroepsmatige besmettingsincidenten buiten het ziekenhuis in de periode 2006-2014

Henriëtte ter Waarbeek, Carlijn Somers

Inleiding

Jaarlijks worden in Nederland 13.000-15.000 besmettingsaccidenten gerapporteerd (95% gezondheidszorg). Naast medische risico's kosten besmettingsincidenten geld en arbeidstijd. Gedetailleerde gegevens over verpleeg-/verzorgingshuizen en thuiszorg ontbreken, hoewel essentieel voor gerichte aanbevelingen over preventie en maatregelen. Met deze studie beoogden we derhalve inzicht te verkrijgen in vóórkomen, omstandigheden, risico's, risicogroepen en afhandeling van werkgerelateerde besmettingsincidenten buiten het ziekenhuis.

Methoden

We voerden retrospectief cohort onderzoek uit (beschrijvende, univariate en multinomiale regressie analyse). Onderzoekspopulatie: alle werknemers buiten het ziekenhuis die zich 2006-2014 meldden vanwege een besmettingsincident. Afhandeling geschiedde volgens landelijk protocol. Via een gestandaardiseerd registratieformulier werden data verzameld betreffende tijdstip (melding/verwonding), type verwonding, werknemer, GGD-advies (risico-assessment)/eventuele vervolgactie en bron.

Voorlopige resultaten

Totaal werden 975 besmettingsincidenten onderzocht, waarvan 49% verpleeg-/verzorgingshuis- en 17% thuiszorgsetting. Volledige hepatitis-B-vaccinatie varieerde van 18% (huishoudelijke hulp) tot 91% (politieagent en verpleegkundige/verzorgende). Incidenten waren onafhankelijk van weekday (piek s'ochtends). Verwonding verpleegkundige, verzorgende, leerling en huishoudelijke hulp: met subcutane naald (51-67%) en lancet (25%). Politieagent: bijtincident (26%) en anders zoals krabben/spugen (70%). Beroep-overig (o.a. medewerker medische sterilisatie): instrument (36%). Totaal aantal hoog-risico-incidenten was 419; bij zorg-overig (o.a. ambulancevervoer), beroep-overig, politie en tandartspraktijk was meer dan de helft hoog-risico. Er was geen significant verschil in meldingssnelheid tussen hoog- en laagrisico-incidenten. Ouderen (> 50 jaar) meldden significant later en waren significant minder volledig-gevaccineerd (76%). Ook politie, thuiszorg en zorg-overig meldden later. In 52% van de meldingen vond vervolgactie plaats (met name hepatitis B-immunisatie), relatief het vaakst bij huishoudelijke hulp (78%) en beroep-overig (77%). Spijtserum werd vooral afgenomen bij politieagent (21%) en beroep-overig (49%). HIV-postexpositieprofyaxe was een enkele keer geïndiceerd (politie, zorg-overig, GGZ). Brononderzoek gebeurde relatief het meest wanneer politieagent, begeleider of huishoudelijk hulp betrokken was (42-57%). Totaal aantal bron positief voor HBsAg: 5 (bij verpleegkundige 2, politie 1, begeleider 1); HCV-positief: 7 (verpleegkundige 3, verzorgende 2, politieagent 1, begeleider 2); HIV-positief: 10 (verpleegkundige 2, assistent 1, politieagent 7). Seroconversie bij medewerkers trad nooit op.

Conclusie

Opvallend is het grote aantal niet-gevaccineerde werknemers (huishoudelijke hulp zelfs >80%), ook in de beter-gevaccineerde beroepsgroepen (bijna 10% en meer bij ouderen). Type incident verschilt per beroepsgroep. Ook vóórkomen van hoog-risico-incidenten met hepatitis C/HIV-risico (vaker zorg-overig/politie) verschilt; juist hier is de meldingssnelheid -essentieel voor tijdige postexpositieprofylaxe- relatief laag.

Tenslotte blijkt de kans op een positieve bron klein, evenals de kans op infectie door besmettingsincident. Op basis van onze studie-uitkomsten kunnen per beroepsgroep gerichtere voorlichting en aanbevelingen gegeven worden.